ประเทศไทยในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โลกได้ให้ความสำคัญกับปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเช่นกัน มีการแสวงหาวิธีการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๕๙.) ซึ่งมุ่งบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของ ระบบนิเวศบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและสร้างความ มั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙: ๕๖)

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งถือเป็นป่าสำคัญของป่าตะวันตก ซึ่งได้รับการจดทะเบียนเป็นมรดกโลกเมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๔ ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญครั้งที่ ๑๕ ที่เมืองคาร์เทจ ประเทศตูนิเซีย ถือว่าได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติแห่งแรกของประเทศไทยและเป็นป่าตะวันตก ซึ่งมีความสำคัญเทียบได้กับป่าตะวันออกป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ (อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน อุทยานแห่งชาติปางสีดา อุทยานแห่งชาติตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่) ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติแห่งที่ ๒ ของประเทศไทย โดยได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญครั้งที่ ๒๙ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๘ ที่เมืองเดอร์บัน ประเทศแอฟริกาใต้

ห้วยขาแข้งมีพื้นที่ครอบคลุม ๖ อำเภอ ของ ๓ จังหวัด ได้แก่ อำเภอบ้านไร่ อำเภอลานสักและอำเภอห้วยคตของจังหวัดอุทัยธานี อำเภอสังขละบุรีและอำเภอทองผาภูมิจังหวัดกาญจนบุรีและอำเภออุ้มผางจังหวัดตาก มีพื้นที่ ๖,๔๒๗ ตารางกิโลเมตร (เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ๓,๖๔๗ ตารางกิโลเมตร, เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ๒,๗๘๐ ตารางกิโลเมตร) โดยผ่านข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้เป็นแหล่งมรดก

หลังจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกแล้วปัจจุบันพบว่ามี “การดูดกลืนทรัพยากร” ที่มีอยู่อย่างจำกัดในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งและพื้นที่โดยรอบให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจตามแนวคิดแบบทุนนิยมไม่ว่าจะเป็นภาคประชาชน ภาคเอกชนหรือแม้แต่โครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานในการกำกับของรัฐและหน่วยงานภาครัฐขณะเดียวกันจากพิษผลของสังคมทุนนิยมยิ่งนานวันประชาชนในชุมชนเก่าแก่ที่ตั้งอยู่รายรอบป่าห้วยขาแข้งก็ยิ่งถูกจำกัดสิทธิ์หรือถูกลิดรอนสิทธิ์มากขึ้น ซ้ำร้ายยังถูกตีกรอบด้วยอำนาจของกลุ่มทุนและนายทุนที่กำลังพยายามรุกคืบดูดกลืนแม้กระทั่งกรรมสิทธิ์หรือความชอบธรรมเหนือประชาชนและชุมชนเพียงเพื่อเขาเหล่านั้นต้องการที่จะกอบโกยผลประโยชน์จากแหล่งทรัพยากร ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันเริ่มที่จะเข้าสู่สภาวะที่ไม่ต่างไปจากเขาใหญ่ที่กำลังเกิดปัญหาในห้วง ๒ ทศวรรษที่ผ่านมาสภาพนิเวศน์รอบป่าห้วยขาแข้งได้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายมิติโดยเฉพาะด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่หมายรวมถึงภาคเศรษฐกิจ การเมือง สังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเป็นต้นว่า